

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens framställning i proposition 2008/09:1 avseende anslagsäskanden för år 2009 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan. I propositionen föreslår regeringen riksdagen att den ska anvisa sammanlagt 1 643 286 000 kr till detta utgiftsområde för budgetåret 2009. Utgiftsområdet omfattar elva olika anslag. I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisningar för de olika anslagen. Därutöver tillstyrker utskottet att åtaganden avseende anslagen 1:9 och 1:11 (Svenska institutet respektive Samarbete inom Östersjöregionen) får göras.

Utskottet tar även ställning till två motionsyrkanden vilka avstyrks.

Inom ramen för ärendets beredning har en föredragning ägt rum inför utskottet med deltagande av ordföranden för Sipris styrelse, ambassadör Rolf Ekéus, Sipris direktör Dr. Bates Gill, den biträdande direktören Daniel Nord samt institutets ekonomichef Anna Helleday.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Propositionen	5
Motionerna	5
Utskottets överväganden	6
Reservation	9
Anslagen för 2009 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan, punkt 4 (s, v, mp)	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Propositionen	11
Motion från allmänna motionstiden hösten 2007	12
Motion från allmänna motionstiden hösten 2008	12
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2009 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan	13
 <i>Tabell</i>	
Anslagsbelopp	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Målet för utgiftsområde 5

Riksdagen godkänner det mål för utgiftsområde 5 Internationell samverkan som regeringen föreslår och att målet för politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik upphör att gälla. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 5 punkt 1.

2. Bemyndigande avseende anslag 1:9

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2009 för ramanslag 1:9 Svenska institutet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kr efter år 2009. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 5 punkt 2.

3. Bemyndigande avseende anslag 1:11

Riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2009 för ramanslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 127 000 000 kr under åren 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 5 punkt 3.

4. Anslagen för 2009 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Riksdagen anvisar för budgetåret 2009 anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med kolumnen regeringens förslag i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 5 punkt 4 och avslår motion 2008/09:Fi270 yrkande 94.

Reservation (s, v, mp)

5. Svenskundervisningen i världen

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub370.

Stockholm den 4 december 2008

På utrikesutskottets vägnar

Urban Ahlin

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Urban Ahlin (s), Anne-Marie Pålsson (m), Kent Härstedt (s), Kerstin Engle (s), Alf Svensson (kd), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Mats Sander (m), Ameer Sachet (s), Göran Lindblad (m), Lars Lindén (kd), Max Andersson (mp) och Sinikka Bohlin (s).

Redogörelse för ärendet

Propositionen

Utgiftsområdet Internationell samverkan består av elva anslag och omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Inom utgiftsområdet verkar två myndigheter: Inspektionen för strategiska produkter och Svenska institutet.

I propositionen föreslås anslag för budgetåret 2009 samt vissa bemyndiganden.

Regeringen anför i propositionen att målet för utgiftsområdet ska vara att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder.

Motionerna

I partimotion *2008/09:Fi270 (s) yrkande 94* anför Socialdemokraterna att anslaget till Sipri bör höjas med 6 miljoner kronor. Höjningen ska finansieras genom ett minskat anslag till Svenska institutet.

I den enskilda motionen *2007/08:Ub370 (s)* anför motionärerna att Sverige behöver både mål och strategier för arbetet med att utveckla svenskundervisningen i andra delar av världen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bifaller regeringens förslag till anslagsfördelning samt bemyndiganden inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Jämför reservation (s, v, mp).

Anslag och bemyndiganden

Den ramnivå som föreslås i propositionen för budgetåret 2009 uppgår till 1 643 286 000 kr.

I propositionens punkt 3 föreslår regeringen att riksdagen för budgetåret 2009 anvisar anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt den tabell som framgår av bilagan till detta betänkande. Avvikande uppfattningar vad gäller anslagsfördelningen framkommer i motion 2008/09: Fi270 (s) yrkande 94 vilken har refererats tidigare i detta betänkande.

Socialdemokraternas avvikelse från regeringens förslag framgår även av tabellen Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2009 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan, vilken återfinns på annan plats i detta betänkande.

Inom ramen för ärendets beredning har en föredragning ägt rum inför utskottet med deltagande av ordföranden för Sipris styrelse, ambassadör Rolf Ekéus, Sipris direktör Dr. Bates Gill, den biträdande direktören Daniel Nord samt institutets ekonomichef Anna Helleday.

Utskottet konstaterar att Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri) bedriver forskning inom bl.a. områdena nedrustning, icke-spridning, militära utgifter och regional säkerhetspolitik. Sipris ambition är att i internationell konkurrens även fortsättningsvis bedriva forsknings- och dokumentationsverksamhet av högsta kvalitet.

Som sägs i propositionen, och vilket bekräftas i internationella utvärderingar av institut av denna typ, är Sipris expertis av betydande relevans. Den hittillsvarande förmågan att locka till sig extern finansiering är ett kvitto på att så är fallet. Sådan finansiering avser i allmänhet speciella projekt och är inte sällan kortsiktig. En förutsättning för institutets framgångar är dock att vissa kärnfunktioner (dokumentation, databaser, administration m.m.), vilka är svåra att finansiera från externa källor, är välfungerande och uthålliga. Det är, enligt utskottets uppfattning, angeläget att dessa aspekter på institutets finansiering säkerställs på lång sikt och att en rimlig balans etableras.

Utskottet finner regeringens förslag vad gäller anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan beloppsmässigt väl avvägda och att föredra framför de motionsvis framförda alternativen.

Utskottet tillstyrker med det sagda propositionens punkt 4 samt avstyrker i konsekvens därmed motion 2008/09:Fi270 (s) yrkande 94.

Utskottet tillstyrker propositionens punkt 2 med förslag om bemyndigande för regeringen att under år 2009 vad gäller ramanslag 1:9 Svenska institutet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kr efter år 2009.

Utskottet tillstyrker propositionens punkt 3 med förslag om bemyndigande för regeringen att under 2009 vad gäller ramanslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 127 000 000 kr, dock med den ändringen att tidsperioden ska avse 2010–2012.

Utskottet tillstyrker vidare propositionens punkt 1 och godkänner därmed det mål för utgiftsområde 5 Internationell samverkan som regeringen föreslår och att målet för politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik upphör att gälla.

Vad gäller det motionsvis framförda kravet att Sverige behöver både mål och strategier för arbetet med att utveckla svenskundervisningen i andra delar av världen konstaterar utskottet att frågor rörande svenskundervisning i utlandet har varit föremål för en utredning under år 2006. Utredningens betänkande Svenska i världen (SOU 2007:9) avlämnades i februari 2007 och är för närvarande, enligt propositionen, föremål för beredning. Utskottet avstyrker därmed motion 2007/08:Ub370 (s).

Utskottet konstaterar att regeringen i sin resultatredovisning för utgiftsområde 5 Internationell samverkan bl.a. anför att Sverige under 2007/08 har deltagit i flertalet av FN:s 18 fredsfrämjande insatser samt i samtliga EU:s 12 insatser.¹

Utskottet konstaterar vidare att EU:s strategi mot spridning av massförelsevapen, som tillkom på svenskt initiativ, under 2007 och 2008 bl.a. har resulterat i fortsatta insatser för att främja nedrustning och icke-spridning, att Sverige har deltagit aktivt i de multilaterala samarbetena och inom EU vad gäller exportkontroll och produkter med dubbel användning, att Sverige är en aktiv deltagare i internationella organisationer såsom EU, FN, OSSE, Europarådet och OECD, att Utrikespolitiska institutet (UI), Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI), Folke Bernadotteakademin och Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har bedrivit forskning som har bidragit till utformningen av svenska initiativ i internationella forum samt att Sverige under 2008 är ordförande i Nordiska rådet, vilket har gett en ökad fokusering på nordiska frågor.

Utrikesutskottet kommer senare under detta riksmöte att i särskilda betänkanden närmare behandla ett flertal av ovanstående organisationer och frågor, varför någon mer utförlig kommentar till resultatredovisningen inte görs här.

¹ Sverige har bl.a. deltagit med militära förbandsbidrag till den utökade FN-insatsen i Libanon och de Natoleda insatserna KFOR i Kosovo och ISAF i Afghanistan.

Utskottet konstaterar att Riksrevisionen inte har haft några invändningar inom utgiftsområdet.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Anslagen för 2009 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan, punkt 4 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Kent Härstedt (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Ameer Sachet (s), Max Andersson (mp) och Sinikka Bohlin (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen anvisar för budgetåret 2009 anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med kolumnen (s) i efterföljande tabell. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Fi270 yrkande 94 och avslår proposition 2008/09:1 utgiftsområde 5 punkt 4.

Ställningstagande

För andra året i rad skär regeringen ned anslaget till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri).

Frågan om massförstörelsevapen och det hot de utgör mot vår trygghet är mer aktuell än på länge. Vi ser bl.a. risken för att terrorister ska komma över massförstörelsevapen och den stora mängden före detta sovjetiska kärnvapen och höganrikat uran som befinner sig utanför tillräcklig kontroll, försvagningen av NPT-avtalet och svårigheterna att driva ickespridningsarbetet framåt inom FN samt utvecklingen i länder som utanför NPT-avtalet har, eller misstänks för att försöka skaffa, kärnvapen som tydliga bevis på att Sverige bör stärka sin profil inom nedrustningens område i stället för att fortsätta den nedprioritering som den borgerliga regeringen inlett.

Sverige har under en lång tid varit ledande i det globala arbetet för nedrustning, inte minst kärnvapennedrustning och icke-spridning. Sverige har spelat en viktig roll i nedrustningsarbetet under många årtionden, vilket ger oss en tyngd och trovärdighet att använda. Det är därför djupt beklagligt att den borgerliga regeringen valt en mycket passiv hållning i flera viktiga nedrustningsfrågor under mandatperioden.

Sipri är en internationellt erkänd institution vars forskning och kompetens stärker Sveriges anseende i nedrustningsfrågor. Vi kan inte se några sakligt underbyggda skäl till denna årliga anslagsminskning utan måste dra slutsatsen att det måste röra sig om andra, irrationella, skäl till regeringens ställningstagande.

Vi anser att finansieringen för Sipri måste lösas på ett hållbart och långsiktigt sätt, och ett första steg är att anslaget till Sipri höjs med 6 miljoner kronor, så att det repareras till 2006 års nivå.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:1 Budgetpropositionen för 2009 utgiftsområde 5:

1. Riksdagen godkänner det mål för utgiftsområde 5 Internationell samverkan som regeringen föreslår (avsnitt 2.3) och att målet för politikområdet Utrikes- och säkerhetspolitik upphör att gälla (avsnitt 2.3).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:9 Svenska institutet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kr efter 2009 (avsnitt 2.7.9).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 127 000 000 kr under 2009–2012 (avsnitt 2.7.11).
4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2009 anslagen under utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Bidrag till vissa internationella organisationer	Ramanslag	1 133 354
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	Ramanslag	132 796
1:3 Nordiskt samarbete	Ramanslag	16 995
1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	Ramanslag	3 826
1:5 Inspektionen för strategiska produkter	Ramanslag	25 810
1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik och nedrustning	Ramanslag	54 310
1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri)	Ramanslag	20 843
1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	Ramanslag	12 747
1:9 Svenska institutet	Ramanslag	88 415
1:10 Information om Sverige i utlandet	Ramanslag	14 475
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	Ramanslag	139 715
Summa		1 643 286

Motion från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Ub370 av Nikos Papadopoulos m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheter till svenskundervisning utomlands.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Fi270 av Mona Sahlin m.fl. (s):

94. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anslagsfördelningen på utgiftsområde 5.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2009 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(s)
1:1 Bidrag till vissa internationella organisationer	(ram)	1 133 354	
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	(ram)	132 796	
1:3 Nordiskt samarbete	(ram)	16 995	
1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättssväsendet	(ram)	3 826	
1:5 Inspektionen för strategiska produkter	(ram)	25 810	
1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik och nedrustning	(ram)	54 310	
1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (Sipri)	(ram)	20 843	+6 000
1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	(ram)	12 747	
1:9 Svenska institutet	(ram)	88 415	-6 000
1:10 Information om Sverige i utlandet	(ram)	14 475	
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	(ram)	139 715	
Summa		1 643 286	